

Michael Matras á Norðoyarstevnu.

Vitjið fjøllini meðan beininini enn orka

*-tá hava tit minn-
ini eftir, tá tit
seinni eru so
kropsmókað, at
tit kenna tykkum
sum fjøtrað at
sita heima segði
Michael Matras,
lærari m.a. í
Norðoyarstevnu
sini í Vágutúni
sunnudagin. Í
frálíku røðu síni
fór hann víða og
nam við mang,
sum rørir hjarta-
streingir. Vit
prenta røðuna.*

Góðu norðoyastevnufolk!
Góðu áhoyrarar!

Tað hevur nú í mong ár verið síður at hittast her í Vágutúni, norðoyastevnudag eftir skrudgongu við hornblástri, norðingar og gestir saman við luttakandi ítróttarfólki.

Eitt kinverskt orðatak sigur, at ein røðari ongantíð kann meta seg við ein góðan lurtara, og tað er so satt, sum tað er sagt.

Hetta er tann 31. norðoyastevnan. Undir tí sokallaða læknastríðnum var stevnan í 1956 nærum avlýst, men hon varð tó hildin eisini.

Ein av fyrrreikarunum til fyrstu stevnuna, greiddi mær frá, at teir lögdu hana fyrst í juni, so fiskimennir,

ið flest allir tó vóru komnir av Suðurlandinum, skuldu kunna hittast her til hugna og skemt og til at hitta næstringar, vinir og frændur, aðrenn teir fóru á Eysturlandið í sjálvdrátti við snøri. Teir høvdu, meðan teir vóru heima, havt úr at gera við at seta niður epli, skera torvið, borið tað burtur, sett upp og kanska onkrir høvdu fingið tað kynt upp í eldar, men kanska ikki fingið tíð at lada kráarløgini uppaftr ella fingið tað króborið.

Nú eru aðrar tíðir, men stevnan verður hildin um somu tíð kortini, men er vorðin munandi broytt. Tá kundu trupulleikar standast av, at ov nógvir bátar meldaðu luttøku. Nógvar bátsmanningar vildu sleppa at rógva við bátum, ið ikki vóru smíðaðir sum kapp-róðrabátar, og tað tók ofta langa tíð at fáa róðurin frá hondini.

Tað er tí at harmast um, at róðrarkreppan í dag er tann øvuta. Nú fáast ikki nóg mangar bátsmanningar til bátar, ið bygdur eru sum kapp-róðrabátar. Eitt ræðuligt spell, at henda tjóðarítrótt okkara skal hava verið fyrri slíkari afturgongd her í Norðoyum. Men tókk øll tit, ið hava hildið á og enn rógva.

Tað var hildið at hava týðning, at vit høvdu ársins fyrstu stevnu; so kundi Havnin enda stevnurnar við ólavsøkuni.

Annar ítróttur á teim fyrstu stevnunum var knattleikur í fót- og hondbólta, togtoan millum bygdarmenn og avbygdarmenn, tennis og sjónleikur.

Stevnumynstrið er nakað fjølbroyttari nú, men enn

sum áður hevur veðurlagið næstan alt at siga. Er góðveður, fáa vit oftast góða stevnu, hvussu soltin skráin so er.

Fyrr lögdu vit doyin á ikki at hava landskappingardystir í bóltspæli á norðoyastevnu, men liðini eru nú vorðin so mong, at hetta ber ikki til longur.

Tær mongu stevnurnar hava óivað elvt til, at betur verður ruddað í mongum bygdum og býum, og hetta hevur við sær, at vit hava fingið eitt reinari umhvørvi á landi. Verður líka væl farið um á sjónum, so kunnu vit rokna okkum millum tey lond við minstu náttúru-dálkan í heiminum. Tó meira enn harmast vit um, at flatmaðurin er komin, tí hann er helst ein eins stór vanlukka, sum rotta. Tað er av alstórum týðningi, at vit troyta havsins ríkidømi á skinsamiligasta hátt við besta skili og ikki bert tráa eftir lótvinningi, tí tað vita vit, kemur okkum aftur um brekku.

Men hinvegin eigur at bera til at fleirfalda virði av tí, sum havið gevur.

Hetta, hóast vit hava havt niðurgangstíðir, og hóast vit hava møtt illvilja og mótsøðu frá mongum londum. Men er tað ikki júst í vána-ligum tíðum, at best ber til at brynja seg út móti slíkum avbjóðingum.

Teir gomlu høvdu rokróður í góðveðri og góðum fiskitíðum, men samstundis lá mangt á skafti heima, tá ongan uppiløgg vóru.

Men so kundi t.d. landnyrðingar forða teimum í at sleppa á flót, tað kundi verða havónd og orvald í brimi, sjálvt á plássum, har tvírótt var. Men heima í

Michael Matras heldur røðu í Vágutúni, meðan ung og tilkomin liða á.

bygdini var nærum logn, køstagarðsett kallað og tá kundu teir fáa mangt á skafti heima, sum lá á láni. Tað slapt ikki á flót, men besta ætt var heima í bygdini.

Vit eru í dag skerdir í kvotum í Grønlandi, vit møta illvilja hjá norðmonnum, danska stjórnin og Den danske Bank stikka okkum ov rúmt í peningaliga bankamálum, EF ella EU visir seg sum tvørball móti okkum, og bretar vilja ognast stóran part av havbotni okkara.

Men kundu vit ikki í hesi køstagarðsett sætað okkum, so vit, tá illviljin frá summum av hesum londum linnir, vóru minni heftir av teimum?

Vit mugu nýta hesa tíð til nýggj framleiðslutøk, sum at enda kunnu geva okkum betri inntøkumøguleikar.

Ein av skipasmíðjum okkara hevur so víst borið á rétta borið. Og onkur onnur smíðja við. Gera vit tað, so fer ikki at eydnast EU og øðrum at krikasnara okkum.

Men vit mugu standa saman innanoyggja og ikki lata sundurlyndið vera so stórt at vit í staðin nýta kostbara tíð og kreftir at syndra útróðrar-, arbeiðsmanna- og handverkarafeløg. Og sjálvandi mugu arbeiðsgevarar starva eftir sama leisti.

Og tengt at vinnuni er móðurmál okkara, ið er besta prógvið um, at vit eru ein tjóð. Røkja vit ikki mál-ið til lítur, er vandi á ferð. Og tað gera vit ikki, lata vit ikki bygdamálini hava 'sin sjálvsagda rætt, tað veri seg á mannamunni, í bløðum og tiddarritum, í bókum og í loftmiðlum okkara. Vit hoyra sjálvt avstaðsfólk brongla høvudsstaðarmáli í UF og SvF. Fyllið ikki loftmiðlarnar við bara høvudsstaðarmáli, men latið tann hugburð aftur koma í hásetið, at bygdaróðdir úr øllum heraðshornum verða at

hoyra meira, og virðið tann dýrgrip bygdamálini eru. Men sjálvandi, tann dagin, øll búgva í høvudsstaðnum, mugu vit lata okkum annað lyndað.

Tað er at harmast um, at fleiri av okkara hugnaligu bygdum nú liggja í anda-leypu. Her áttu okkara fyrirsitingarligu myndugleikar at bundið um heilan fingur fyrri langari tíð síðani.

Tað er synd at siga, at froyingar eru bókkblindir við tí hollu skúlagongd, vit hava. Men vit mugu leggja á annan bógv í undirvísing-armynstrinum. Tað kann ikki vera nokur varandi gongd leið at útbúgva fleirfalt túsund næmingar at kalla beina leið til útlutnings; teir mongu hava smáar og ongar móguleikar at leita heim aftur á klettarnar til nakað størvegis virkseimi. Teir koma í vinnu í øðrum londum sum kappingarneytar okkara.

Ein roynd at snara skúlagongdini á eina meira praktiska linju er gjørd á teknisku skúlinum. Men hon slítur enn sínar barnaskógv-

Hesi høvdu leitað sær í Vágutúni henda góða dag